

Vall d'Aneu, Pol, 20); de vegades menys fort 'dona que s'insinua hàbilment': «pensave que Jesuchrist ho fahye ab art de medecina, e per aquesta entenció féu-se son dexeble; e saps com? Venc la *gata moxa*, e agenollà-s davant ell e dix: —Maestre, yo te vull seguir ---», StVicentF (*Serm.*, 276.14). *Gatamoixa* és també el nom d'un peix 'chimaera monstruosa' (gravat en *AlcM*). Format amb *moix* nom hipocorístic del gat (cf. mall. *moix* 'gat'). També s'usa aplicat a homes: *un gata-moixa* (cf. cast. *mojigato*, *-gata*): «sabia de bona tinta que serian passats per concell de disciplina molts *gata-moixes* que se'ls havian descubert les malifetes», Genís Ag. (*J. Fl.* 1876, 136); «sabates a la mà, / passa-va al gran-galop, i sense m'espriar, / *gatimoix*, com ja podeu creure!», Saisset (*Cat. d. R.*, 125). *Gatamoixeria*.

També s'ha format, amb un altre hipocorístic del gat, *maula* (de *maular*=*miolar*): «no sols la sab molt llarga, sinó que és un garneu, una *gata-maula* de primera», Vidal Val. (*Rosada d'estiu*, 358); i, per compromís entre els dos sinònims: «Ay, lo gran estrofa!, esclamavan; una carta a la promesa! Mirin lo *gata mauxa*», EmVilanova (*Mondlecs*, 22). Més rar és *gata-seuma*: «aquell *gata seuma*, que es lleva la gorra i es senya davant els sants de les cantonades, no creu en Déu ---», Ruyra (*El Malcontent*, en *La Parada*, 1919, p. 146): em sembla resultat d'un encreuament entre *sem*, *sema* 'balb, -ba', i *un fleuma*, una *fleuma* 'flemàtic', 'nyeu-nyeu, persona que sempre va parlant amb veu planyívola'.

Gata-rabiosa és una herba de muntanya, si no m'enganyo una herba de molta flor groga i molt punxent: «ab la florida de la llitja y de la *gata-rabiosa* ---», MrnVayreda (*Puny.* XXIV, 364., 280), també a l'Alta Ribagorça em donaren *gata-fabyósa* com una herba de muntanya (a les Viles del Turbó, 1965), i a la Vall de Cardós em deien que la *gata-fabyósa* tenia retirada amb les corretjoles (Esterri, 1934).

DERIV.: *Gatada* 'gros disbarat' [Belv.]; menys corrent en cast., on, però, apareix en Quevedo; *les Gatades* de Pitarra, des de 1860; «la *gatada* caricaturesca, la tragèdia i el drama pagès, omplen el nostre teatre en el segle XIX», Coromines (*La Cat. del S. XIX*, 63.7); 'acte erroni, badada, grosseria': «l'egoisme del agraument no 'ns ha pas de cegar fins al punt de no regonèixer que lo que va fer és una *gatada* que podia costar-nos ben cara», MrnVayreda (*Sang Nova* v, xi, 427); «—Vostè és també partidari de suprimir los esquellots en lo cas present? —Seria una *gatada* no suprimir-los —féu lo senyor Rector», JSegura (Sta. Col. Quer., *A Estones Perdudes*, p. 240); eiv. «barbaridad» (*PzCbr.*); Sainéan n'aplega paral·lels en llenguatges veïns, amb el sentit bàsic de 'entremaliadura' (*BhZR-Ph.* I, 38). *Gatarro*; *gatarrot*. *Gatàs* [Belv.]: *gatassa*.

Gatejar [1647, dicc. Torra: 'anar de quatre grapes'], 'fer o dir gatades' (VCatalà); «ORIANA: La música i l'amor us tenen atordit, cavaller Rotlan. ROTLAN: Sobretot l'amor ---. COMTE FLORIS: No *gategem*, cavaller. Al gra», Coromines (*L'Amor Traidor*, iv, p. 80).

Gatell [*gatillo casto*, DTo. 1647]; *gatell*, Bofarull, 1862, DAG.; *CastManc.* II; és estrany que DTo., Belv.

i Lab. adoptin la forma castellana, puix que avui aquest arbret salicaci és molt conegut en les nostres muntanyes i fonts de tot el domini continental (i ho degué ser des del S. XIV, vist *gatellar*, infra); *gatèl* a Llaés (Rip.), 1953; veiem molts *gatèls* en els sots damunt Madremanya, i baixant cap a Quart es troba la *Font del Gatell* (1958); «mata que no engruixeix, una llei d'arbre, que no serveix per a fusta»: baixant de Montnegre cap a Gualba (1931); vora l'Ebre, a Flix (1935); Font i Roca del *gatèl* a Lluçena (1961).

Font de la Gatelleda, i amb dilació consonàntica *F. de la Gatelleta*, a St. Magí de Brufaganya (DAG.), *de les Gatelletes o -etes* damunt Sta. Fe del Montseny. Però també conec a molts llocs el collectiu *gatellar*, entre ells molt conegut *Lo Gatellar de Catí*, on figura en documentació antiga *Guatellar* a. 1331, *Gatellar* 1402 (BSCC xiv, 349, 347).

Amb *gatell* coincideix el cpt. *gat-salit*, i segons Vayreda *gat-saule*; en castellà sobretot *saux-gatillo* (V. DCEC, SAUCE). Sembla que pren nom de les seves flors suaus i plenes de peluix. També, però, *gatillo* sol en castellà [c. 1620, Barahona de Soto, ed. Rdz.-Marín, pp. 393, 440], i es creu que d'ací es prengué el fr. *gatilier* [1755]: Bruch, ZRPh. I, 682; FEW II, 520a, b; aran. *gatè*, prov. *gatiè*. *Gratèlâ* «érable de Montpellier» (amb NL *Lo gatellar*) a Perillós (N. de Salses, 1960).

Gatella. *Gatellar*. *Gatellera*. *Gater*, -era. *Gatera* «borrachera», eiv. (PzCabr.). *Gateral*. *Gateria*. *Gatet*. *Gateta*. *Gatill*. *Gatillo*. *Gatina*. *Gatinar* [Belv.] «la *gata ha gatinat*» 'ha fet gatons', Rabós d'Emp., 1958; «una porcellada de criatures xiscla pel pati i s'arrosgega: la dona de les anques opulentes cada any fa *gatinada*», Coromines (*A recés dels tamarius*, p. 108). *Gatiner*. *Gatinerà*. *Gatinó*.

Gatinyar 'esgarrapar' (mallorquí, *Bolletí del Dicc. Ll. Cat.* VII, 218); sovint *gatinyar-se*. *Gatinyós* ja en Eiximenis 'agressiu, molest, barallós a la menuda': «a la muller / --- / no li sies mesquiner, / ne la vulles molestar / ne afligir de paraules / (contínuamen), car fer-l-hies desperar, / e venir tots a açò de què-t tems <l'adulteri>», tros proficicat en el *Llibre de les Dones*, cap. 53 (A, 41v2.9), veg. *EntreDL* (fragment II, 74). *Gatiny*. *Gatinyot*. *Esgatinyar-se* cap a l'Ebre: «arañarse» maestr. (GaGirona, p. 296), Tortosa: «los que érem escolanets del Roser mos *esgatinyàvem* per a acompanyar-lo a casa --- agafant-lo per la mà», «i 'ls que, per res del món, solten un reneç, ni *esgatinyant-se*, ni sufrint contratemps, són pagesos de la Cinta», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 11, 112). *Gatir*. *Gatirota*. *Agatinyada*; -nyar, -nyament. *Esgatonar*. *Esgatussar-se*. *Engatar*; *engatament*; *desengatar*. Quant a *engatussar* que segurament amb raó descarta tothom (Belv., Lab., DFa., DBal. etc.) és castellanisme a evitar [1732 cast. *encantusar* i *engaratusar* allà ja S. XVI]. *Esgatussar-se*; *esgatissar-se*.

Gató: *gatòns* 'els acabats de parir', Rabós d'Empordà (supra) i en la dita de la gata morta ja en JnMartorell; també *gató* com a nom de peix mall. («cast. *mielga*», JMBover, *Notícia Isla Mall.*, 1834, p. 24); de